

S'HA PRODUIIT LA CRISI TOTAL

S. E. ratifica la confiança a Chapaprieta. Aquest, segons diu, intenta una reorganització ministerial sense Lerroux ni Rocha

(Del nostre corresponsal especial, a dos quarts d'una de la tarda)

La crisi era inevitable
Madrid, 29. — Després d'un Consell rapidíssim — mitja hora — s'ha anunciat oficialment la crisi total. No ha estranyat ningú. Era inevitable i, a més, se sabia des d'ahir.

El Waterloo radical

La sessió parlamentària destruïda el Govern i constituït el Waterloo del partit radical. El desastre fou tal que un parlamentari vell, hàbil i bregat com Lerroux, no trobà ni quatre paraules lligades per sortir del pas. El discurs del cap radical fou una incoherència dramàtica. Ningú no s'ha explicat encara per què el Govern acudi a ahir al banc blau. Realment no hi havia de què. Lerroux, que havia anunciat que ell sol lideraria aquella corrida, sortí enganyat des del primer moment i ningú no li tirà un mal capot que evités el desastre.

Les conseqüències de la sessió d'ahir es veuran immediatament en el partit radical. Cal veure que, entre altres coses, ahir van deixar-se caure al mig del fang dos radicals que per al partit significaven dues potències: Blasco i Pic. Diners, diaris, posició i nom. I en canvi fou salvat un no ningú com Salazar Alonso! La política de la C. E. D. A. és implacable; la incoherència radical, infinita. En definitiva un repugnant joc d'egoïsmes, en el qual els qui puguin de l'afer Strauss.

Crisi total
Quan Lerroux marxà de la Cambra — abans d'acabar la sessió — el senyor Chapaprieta correu al seu darrere i tingué amb ell una curta però apressant conversa. En ella es decidí formalment la crisi: o Lerroux i Rocha dimittien i es produïa la crisi parcial, o no dimittien i seria, avui, dimarts, la crisi total.

I crisi total ha estat. El Consell ha durat mitja hora escassa. Tots els ministres, a la sortida, han donat la notícia. Avui he vist una de les cares més agres que he vist mai en un ministre dimissionari: la del senyor Lerroux. Fisicament i tot s'acusen en el cap radical els temporals correu aquests dies. Rocha també es veu molt desmollat. Gil Robles semblava de bon humor; Lluís Companys, més trist.

(Del nostre corresponsal especial, a les tres de la tarda)

Madrid, 29. — Les notícies de la crisi han produït una expectació inusitada arreu de la ciutat. Mentre Chapaprieta era al Palau Nacional conferenciant amb S. E., al carrer, a la Plaça d'Orient, s'han format nombrosos grups de ciutadans que esperaven veure que passa amb la crisi. Pels carrers centrals de Madrid s'han produït diversos intents de manifestació, alguna de caire

cia, molt preocupat. Chapaprieta, com sempre, amb els seus petits aïres absurds i el seu aire de gat de frases.

Ratificació a Chapaprieta

La crisi apareix en un moment delicadíssim. Es diu, ja d'antuvi, que de moment serà ratificada la confiança al mateix President dimissionari, Chapaprieta. Després del Consell, aquell s'ha adreçat apressadament a la Presidència de la República, seguit per periodistes.

A l'hora de comunicar se que li ha estat ratificada la confiança per formar un Govern de contextura semblant al dimissionari, sense Lerroux i Rocha és clar. Fins es parlava concretament de Pareja Yébenes i Cantos com a substituïts.

De totes maneres sembla molt difícil la primera solució pensada. El problema és de molt més fons que per a la simple substitució d'uns noms.

He parlat amb una destacada figura parlamentària que, des de l'oposició, aquests dies ha estat la veu més ferma en l'afer Strauss. M'ha dit:

— No tinc encara els necessaris elements de judici, però crec impossible que una substitució resolgui el problema. No. Tot això és molt més complicat i greu. Després del que ha passat, ja no sé si és possible continuar un contacte radical-cedita com el que requereix una obra de govern. Penseu en les coses que van passar i van dir-se en la sessió d'ahir, en la font de la denúncia i en la tramitació parlamentària de tot l'afer que ha provocat la crisi, i digueu-me si n'hi pot haver prou amb un sargit així!

I encara, si tot l'abast del que passa fos dintre el límit de la política parlamentària! Però el plet és al carrer. Al carrer, sabeu? Això ha anat de tal manera, que no és ja més possible — si no es vol contrariar perillosament la realitat — seguir desconecent que al carrer hi ha una inquietud i un desig tan intens de renovació que acaba de plasmar, fa pocs dies, en l'estupenda manifestació de mig milió de persones reunides...

A les tres, comunicaré novament.

L'expectació política del dia, a Madrid. — I. Un aspecte de les tribunes del Congrés durant la sessió d'ahir. — II. El Sr. Lerroux en trant al Palau del Congrés. — III. El poble esperant per entrar a les tribunes. — IV. Els acostumats "corrillos" poc abans de donar principi a la sessió

(Foto Keystone)

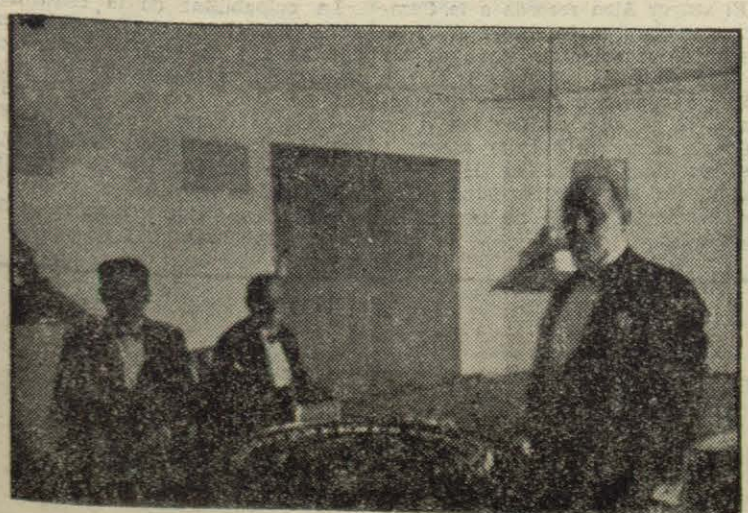
A DOS QUARTS DE SIS HI HA NOU GOVERN

Madrid, 29 (a les 5,30) Urgent. — Acaba de fer-se pública la llista del nou Govern

Es la següent:

Presidència i Finances, Chapaprieta; Estat, Martínez de Velasco; Guerra, Gil Robles; Justícia i Treball, Salmon; Obres públiques i Com., Lúcia; Instrucció Pública, Bardají (radical); Agricultura, Ind. i Comerç, Usabiaga (radical); Governació, De Pablo Blanco; Marina, Rahola

La famosa ruleta

Heus aci la famosa ruleta «Straperlo», patentada per Daniel Strauss. Aquesta fotografia, la primera que apareix a la Premsa, fou presa a l'Hotel de Formentor el primer dia que l'aparell, anomenat «de joguina», fou instal·lat per a inaugurar el joc a Mallorca.

Hem parlat amb un dels «ecrupiers» de l'equip que Strauss es portava. Ens ha dit que en aquells pocs dies que funcionà a Formentor Strauss guanyà unes trenta mil pessetes. Una veritable misèria, amb la qual no li fou possible ni donar un avanç de les elevades sumes que havia promès a autoritats igualment elevades...

El joc fou suspès. Strauss tornà a Barcelona amb dues ruletes i tot l'equip de «ecrupiers» a coll Estava desesperat. Repartint, repartint — ens ha dit el «ecrupier» —, s'havia quedat escurat. Els preparatius del matx de boxa que s'havia de celebrar a Barcelona entre Schmelling i Uzcudun li havien costat, ja, quaranta mil duros...

— M'han enganyat! M'han enganyat! — repetia Strauss, fet una fúria. Però me la pagaran!...

La censura de premsa

L'Oficina de Premsa de la Generalitat ha facilitat aquest matí una nota que diu:

«El Governador General de Catalunya, senyor Eduard Alonso, ha disposat que des d'aquesta data el Servei de Censura de Premsa sigui exercit pels mateixos funcionaris de Governació que el portaven a cap abans de la disposició del seu antecessor.»

En rebre els periodistes, a mitja, fou preguntat el senyor Alonso si això representava que la censura seria exercida novament per militars, i respongué:

— No seran militars els encarregats de la censura, sinó que ho seran funcionaris de l'antic Govern Civil, i

— I, quines indicacions seguiran?

— Seguiran les meves indicacions i hi tindrà intervenció un empleat del Ministeri fiscal.

A preguntes dels periodistes, el senyor Alonso assegurà que la censura seguiria benèvola com en aquests darrers temps — segons ell —, excepció feta de les qüestions internacionals o d'atacs personals que puguin fer-se a autoritats constituïdes.

— No hi ha motiu d'alarma en aquest sentit — afegí —, tota vegada que seguirà gairebé igual que fins ara i, repetixo, amb un esperit benèvol.

Eden defensa la S. de N.

Londres, 29. — Mr. Anthony Eden anit passada pronuncià un discurs de propaganda electoral. Va dir que a Anglaterra actualment hi ha un corrent d'opinió formidable que abona les mesures de la S. de N. i que aquesta opinió no havia estat mai tan àmplia i ferma, i que això és degut a què hi ha la creença que només la S. de N. pot fer concebre esperances de crear un ordre de coses nou al món, com a resultat del qual cap nació no mirarà la guerra com un instrument de política nacional.

Refusà la suggerència que el Govern britànic hagi actuat d'una manera dilatoria en el paper que ha exercit en la Societat de Nacions durant la crisi actual, i va dir que l'organisme de Ginebra ha treballat en les darreres setmanes com una corporació de veritat, amb un sentit vigorós de la responsabilitat internacional.

Tots aquells que estudiïn com és d'entrebanat el treball desenvolupat a Ginebra, rebran un tribut d'admiraació a la virilitat de la S. de N. — va dir Mr. Eden.

També va dir que era convenient recordar que la primera tasca de la S. de N. és la de conciliació, i que hauria estat criminal negligir qualsevol oportunitat per tal d'arribar-hi.

El secretari de Pic i Pon i l'afer Strauss

Madrid, 29. — «El Debate» d'avui publica un telegrama de Barcelona en el qual anuncia que el secretari de Pic i Pon, senyor Pic i Salari, ha sortit cap a Madrid amb fotografies i documents relatius a suposats contactes del Sr. Strauss amb alguns destacats polítics de l'Esquerra Catalana.

A part de saber-se positivament que les al·ludides fotografies recullen actes de caràcter protocolari relacionats amb el famós matx de boxa Uzcudun-Schmelling, en general es considera que el que ha de fer Pic i Pon no és intentar barrejar noms ni persones, sinó justificar satisfactoriament davant del país els extrems de la denúncia del senyor Strauss en aquells punts que fan comprometer la i concreta referència al que fou fins ahir Governador Interí de Catalunya.

Aurelio Lerroux, cessant

MINISTERI D'OBRES PÚBLIQUES I COMUNICACIONS.

Decret disposant que cessi en el seu càrrec de Delegat del Govern, representant d'aquest Ministeri a la Companyia Telefónica Nacional d'Espanya, senyor Aurelio Lerroux i Romo de Oca

Strauss diu que el que vol és que li tornin les pessetes

Amsterdam, 29. — Els periòdics d'aquesta capital publiquen un interviu amb Daniel Strauss, el qual, segons afirma, és un jueu alemany domiciliat a La Haia i que diu ésser ciutadà mexicà. Els diaris diuen que Strauss és un traficant del joc «Straperlo».

En l'esmentat interviu Strauss declara: «El fill del senyor Alexandre Lerroux, ex-cap del Govern espanyol, és un dels meus col·laboradors. Amb tot, en el projecte de negoci en el qual col·laborarem el fill de Lerroux i jo no hi tenen interessos financers

personalitats oficials. Tampoc no he pagat ni una sola pesseta a personalitats oficials. Jo no he entaulat procediment legal, ni em proposo fer-ho; tot el que desitjo és que se'm torni el meu diner, perquè solament he rebut 75.000 pessetes, a desgrat d'haver-me'n promès més. Es per aquesta raó que m'he adreçat al President de la República espanyola.»

Els esmentats periòdics afegeixen que fa uns anys Strauss obri sales a diferents llocs d'Holanda, per tal de jugar l'«Straperlo», fins que intervingué la policia i prohibí aquest

"No tinc cap notícia per publicació", diu als periodistes el nou Governador General

El nou governador general interí, senyor Eduard Alonso, aquest migdia ha rebut els periodistes.

Ha dit que no tenia cap notícia que pogués considerar-se útil per a la publicació.

Com ja haureu vist — ha afegit —, ahir a la tarda vaig posposar-me dels càrrecs de governador general de Catalunya i president de la Generalitat. Aquest matí m'ha estat presentat pels respectius consellers el personal d'oficines. M'ha visitat també el general de la Divisió, que s'ha posat a la meua disposició per tot el que calgui per tal de mantenir l'ordre públic. Aquí a la població no ha passat res de

notable. Aduch les manifestacions anunciades per a ahir al vespre no arribaren a organitzar-se. També m'ha visitat l'alcalde senyor Jaurmar.

Ja sabreu les notícies de la capital de la nació. S'ha produït crisi total en el Govern. En sortir del Palau, el senyor Chapaprieta ha dit que S. E. li havia ratificat la confiança. M'ho acaben de telefonar de Madrid.

Un periodista ha preguntat al senyor Alonso si havia ratificat la confiança als gestors de l'Ajuntament de Barcelona, i el governador ha contestat afirmativament.

— És que sembla que dimiteixen... — ha insistit el periodista.

— Això és una mica prematur. Les notícies que jo tinc són que no tenen pressa a fer-ho. Cal que tot continuï com fins ara, i encara més per la situació delicada que porta una crisi de Govern.

Amb aquestes paraules s'ha acomiadat dels informadors.

Es ratifica la confiança governativa en els consellers gestors

El senyor Jover, conseller gestor de Governació, en rebre, com de costum, els periodistes, els ha dit que el nou president interí i governador general interí, senyor Eduard Alonso, ha ratificat la confiança als consellers gestors de la Generalitat, i que, per tant, tots continuen als mateixos llocs.

EL SR. POMARES, PRESIDENT ACCIDENTAL DE L'AUDICIÀ

Amb caràcter interí s'ha posposat del càrrec de President de l'Audència Territorial, el magistrat senyor Lluís Pomares. Exercirà el càrrec mentre el President efectiu ocupi el Govern general de Catalunya i la Presidència de la Generalitat.